Публічна складова інформаційної діяльності обумовлює її безпосереднє регулювання конституційними нормами. До подібних аспектів конституційного регулювання інформаційної діяльності можна віднести встановлену ст. 15 Конституції норму щодо заборони цензури [4].

Крім того, цілий ряд інших питань регулювання інформаційної сфери вирішується в рамках загальної компетенції органів публічної влади, регламентованих на конституційному рівні.

Підсумовуючи вищесказане, слід відзначити, що сама природа інформаційного права обумовлюється його безпосередньою спрямованістю на реалізацію прав і свобод людини у сфері інформації. І, відповідно, більшість його інститутів спрямовані на створення механізмів реалізації відповідних суб'єктивних прав або безпосередньо громадянами, або на регулювання діяльності суб'єктів владних повноважень та юридичних осіб з метою сприяння реалізації відповідних прав та забезпечення інформаційних потреб суб'єктів інформаційних відносин. Тим самим пояснюється безпосередній вплив конституційних норм на кожен з інститутів інформаційного права. Визначення на рівні Конституції необхідності прийняття відповідних законів не лише підкреслює суспільну важливість інформаційної діяльності, але й виділяє її з-поміж інших видів господарської діяльності.

Список літератури

1. Віленський Г. Л. Інформаційне право та право сфери культури / Г. Л. Віленський. – К.: Центр соціального розвитку освітянства, 2001. – 322 с.
2. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. №2657–XII, зі змінами та доповненнями // [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/2657–12.
3. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 09.01.2007 р. № 537–V, зі змінами та доповненнями // [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/537–16.
4. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]/Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/254к/96-вр.

УДК: 330.341.1

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Т. В. Чепа, *ст. гр. ДІ-12*[11]
Кіровоградський національний технічний університет

У сучасних умовах можливості забезпечення сталого економічного зростання значною мірою обумовлюються рівнем та інтенсивністю інноваційного розвитку. В контексті активізації інноваційної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання важлива роль належить формуванню відповідної інноваційної культури. Задля ефективного управління розвитком інноваційної культури необхідно конкретизувати її сутність, принципи, фактори та методи її формування.

Аналіз існуючих підходів свідчить про різноманітність поглядів вітчизняних учених на сутність інноваційної культури. Так, О. І. Вікарчук під інноваційною культурою розуміє складову загальнокультурного процесу, яка характеризує ступінь сприйняття окремою особою або групою чи суспільством різних нововведень в діапазоні перетворення їх у інновації [1].

[11] Науковий керівник – О.В. Ткачук, к.е.н., доцент Кіровоградського національного технічного університету

Г. М. Захарчин, О. Я. Андрійчук вважають, що інноваційна культура – це система взаємовідносин усіх суб'єктів інноваційної системи підприємства і держави, яка пов'язана з стимулюванням креативного мислення, реалізацією інноваційного потенціалу особистості і підприємства, а також оптимізацією всього інноваційного процесу – від продукування (генерування) інноваційних ідей до їх комерціалізації [2].

Інноваційна культура як соціальний феномен – це готовність і здатність суспільства загалом і особи зокрема до інновацій у всіх їх проявах: в управлінні, в освіті, у виробництві, в законодавстві. Вона виявляється в позитивній сприйнятливості новизни особою, а також в готовності і здатності брати участь, сприяти або, в крайньому випадку, не протидіяти реалізації новизни з прогнозованим позитивним ефектом [3].

Виділяють такі основні принципи формування інноваційної культури:

- чітке формулювання цілей інноваційної діяльності та їхня зрозумілість;
- усвідомлення пріоритетності цілей;
- націленість на результат;
- співробітництво членів проектної команди;
- вільний обмін ідеями та інформацією між членами команди інноваційного проекту;
- толерантне сприйняття керівництвом і членами команди ідей, висловлених іншими співробітниками;
- толерантне сприйняття можливих помилок і невдач;
- делегування повноважень членам команди;
- участь кожного члена команди у процесі досягнення цілей інноваційного проекту, усвідомлення своєї значущості;
- свобода творчості й висловлювань;
- заохочення ініціативи і творчого пошуку співробітників;
- заохочення до розвитку і набуття нових знань і навичок;
- недопустимість нав'язування ідей керівника інноваційного проекту членам команди;
- захист прав кожного члена команди на інноваційні рішення [1].

На управління інноваційною культурою впливають такі фактори:

- самоконтроль персоналу;
- процеси основної діяльності, що впливають на інноваційну культуру;
- інформаційне-комунікаційне середовище;
- цілеспрямований стиль управління;
- ефективне лідерство менеджера серед персоналу підприємства [4].

Інноваційна культура організації (підприємства чи установи) включає три складові: мотиваційну, організаційну і інтелектуально-креативну. Відповідно, для кожної зі складових необхідно застосовувати низку специфічних методів і інструментів формування і розвитку інноваційної культури організації.

Для розвитку організаційної складової інноваційної культури доцільними є такі методи, як:

- створення гнучких і адаптивних організаційних структур управління;
- формування новітніх форм організації діяльності;
- провесно-орієнтоване управління;
- демократичний стиль керівництва, спільно-творча взаємодія членів колективу;
- делегування повноважень;
- мобільність горизонтальних і вертикальних переміщень персоналу;
- гнучкий графік роботи і відпочинку;
- гнучкий вибір робочого місця;
- ліквідація бар'єрів для комунікації, обміну ідеями, критики;
- управління конфліктами тощо.

Для мотиваційної складової інноваційної культури застосовують такі методи:

− стимулювання творчої праці (матеріальне і моральне заохочення, оплата за результатами);

− правова захищеність результатів творчої праці;

− стимулювання підприємництва;

− управління знаннями (стимулювання набуття і розвитку знань, розвиток творчого потенціалу, стимулювання передати знання учням і колегам тощо).

Розвиток інтелектуально-креативної складової інноваційної культури здійснюють за допомогою таких методів:

− виявлення творчих здібностей і таланту;

− навчання протягом життя;

− надання можливостей для творчості, зокрема: постановка складних завдань, що потребують творчого підходу, творчого зосередження, реалізації креативного потенціалу.

− механізація і автоматизація рутинних робіт, формулювання переважно творчих завдань, де можна повною мірою проявити креативну здатність;

− постановка завдань, що виходять за межі знань і досвіду персоналу, потребують обміну думками і ідеями з колегами, що працюють у суміжних галузях знань [5].

Перспективи формування та розвитку інноваційної моделі економіки в Україні значною мірою залежать від запровадження дієвих методів, важелів та інструментів підвищення інноваційної культури суспільства. Вони повинні реалізовуватися не лише на рівні окремих підприємств, але й на рівні держави в цілому та її територій. Зокрема, необхідними є: вдосконалення вітчизняної законодавчої бази з питань становлення інноваційної моделі економіки, формування інноваційних організаційних структур та об'єднань (інноваційних кластерів, бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій і сучасних знань), формування системи безперервної професійної освіти, розробка програм стимулювання інноваційної праці (винахідників, дослідників, раціоналізаторів та ін.), розвиток сучасних інформаційно-комунікативних технологій, підвищення якісного рівня робочих місць, підтримка творчих ідей талановитої молоді та створення належних умов для їх реалізації, забезпечення якості освітньо-професійної підготовки, підвищення практичної орієнтованості навчальних планів і програм, розвиток конструктивного соціального діалогу та підвищення соціальної відповідальності бізнесу тощо.

Список літератури

1. Вікарчук О. І. Еволюція формування інноваційної культури / О. І. Вікарчук // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 3. – С. 310–314.

2. Захарчин Г.М. Концептуальна модель інноваційної культури підприємства / Г.М. Захарчин, О.Я. Андрійчук // Наук. Вісник НЛТУ України: Зб. наук.–техн. праць. – Львів: НЛТУ України. – 2008, вип. 18.8. – С. 272 – 278.

3. Козлова О. Г. Інноваційна культура: сутнісні характеристики : монографія / О. Г. Козлова, Р.В. Миленкова. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. – 140 с.

4. Нестеренко Р. О. Дослідження розвитку інноваційної культури / Р. О. Нестеренко, С. О. Ющенко // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2013. – № 46. – С. 88–92.

5. Шипуліна Ю. С. Підходи до оптимізації структури інструментів і методів формування та розвитку інноваційної культури підприємства / Ю. С. Шипуліна // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2013. – № 44. – С. 137–145.